

Evaluering af SIP-unge for sikrede døgninstitutioner

Evaluering af SIP-unge for sikrede døgninstitutioner

Udarbejdet af Center for Kvalitetsudvikling i Region Midtjylland.

Konsulent Helle Berg Arvesen - helle.arvesen@stab.rm.dk

Konsulent Mette Gubi Axelsen - mette.axelsen@stab.rm.dk eller

Faglig koordinator Simon Østergaard Møller - simon.moeller@stab.rm.dk

Center for Kvalitetsudvikling

Olof Palmes Allé 15

8200 Århus N

Telefon: 8728 4911

www.sip.dk

April 2009

Forord

Fire af de sikrede døgninstitutioner - Egely, Bakkegården, Stevnsfortet og Sølager har deltaget i en evaluering af Det Sociale Indikatorprogram for sikrede døgninstitutioner. Målet for evalueringen har været at undersøge, hvordan SIP anvendes på de sikrede døgninstitutioner og at undersøge personalets holdning til og faglige vurdering af SIP.

De sikrede døgninstitutioner - Grenen, Koglen og Sønderbro deltager ikke i evalueringen, da de endnu ikke har tiltrækkeligt med erfaringer med anvendelsen af SIP.

SIP-sekretariatet, Center for Kvalitetsudvikling i Region Midtjylland har på den baggrund udarbejdet en rapport. I denne pjece fremhæves en række af hovedpointerne fra rapporten, som kan læses i sin fulde længde på www.sip.dk.

Hvad er SIP?

Det er blevet besluttet af Danske Regioner, at de sikrede døgninstitutioner skal deltage i SIP. Center for Kvalitetsudvikling i Region Midtjylland har stået for udviklingen af SIP, og de sikrede døgninstitutioner har deltaget i udviklingsarbejdet.

Implementeringen af SIP på de sikrede døgninstitutioner startede i foråret og sommeren 2008. SIP er et delprojekt under Dansk kvalitetsmodel på det sociale område og udviklingen af kvalitetsmodellen sker, ligesom udviklingen af SIP, i Center for Kvalitetsudvikling.

Det Sociale Indikatorprogram, SIP er et evaluerings- og dokumentationsprogram målrettet de sikrede døgninstitutioner. Der findes andre SIP-programmer for unge og ligeledes en række SIP-programmer for voksne med handicap, foruden et SIP-program for socialpsykiatriske botilbud. Fælles for alle programmerne er, at de er udviklet til dokumentation og evaluering af indsatsen på anbringelsessteder og botilbud. På nuværende tidspunkt findes følgende programmer:

- De Sociale Indikatorprogrammer for unge (SIP-unge)
 - Sikrede døgninstitutioner
 - Åbne døgninstitutioner og opholdssteder for unge, herunder et særligt program i Norge
 - Specialiserede åbne døgninstitutioner og opholdssteder for unge med psykiske eller psykiatriske problemstillinger
- De Sociale Indikatorprogrammer for voksne med handicap (SIP-voksenhandicap)
 - Botilbud for personer med erhvervet hjerneskade
 - Botilbud for personer med autisme spektrum forstyrrelse
 - Botilbud for personer med psykisk udviklingshæmning
- Det Sociale Indikatorprogram til socialpsykiatriske botilbud (SIP-socialpsykiatri)

«**Jeg blev blødt op ligesom personalet, for det er faktisk bare nogle krydser. Det er en god måde at lære de unge at kende på og faktisk også nogle resultater.**»

Medarbejder, den sikrede døgninstitution Egely

Dokumentation og læring

Formålet med SIP er at dokumentere de sikrede døgninstitutioners indsats med de unge på institutionerne. Samtidig får institutionerne som biprodukt et instrument til at systematisere dokumentationen og et instrument, der kan skabe øget refleksion i arbejdet med de unge.

Redskabet er registreringsskemaer og på sigt audits, som er en systematisk, faglig høring. Registreringsskemaerne handler om den enkelte unge. Det vil sige, at institutionerne skal forholde sig til indsatsen over for hver enkelt ung, nøjagtig som de gør i forvejen. Når der foreligger tilstrækkeligt datamateriale, bestående af mange enkelte registreringsskemaer, foretages en samlet analyse af datamaterialet. I forbindelse med denne samlede kvantitative analyse kommer den såkaldte audit ind i billedet. I SIP vil en audit bestå af en kreds af medarbejdere på de sikrede døgninstitutioner, der i fællesskab gennemgår de foreliggende resultater. I en sådan gennemgang er der mulighed for at kommentere på resultaterne og særdeles vigtigt: at kvalificere disse resultater og være med til at forklare de statistiske sammenhænge, der måtte være, ud fra en socialfaglig vinkel.

Ud over disse samlede resultater, er der i SIP de resultater, der kan siges at være på individniveau, nemlig de afkrydsninger, der foretages i registreringsskemaerne. Afkrydsningerne genererer diagrammer, der viser områder af den enkelte unges liv. Hvor den samlede rapport både er tiltænkt en egentlig evaluering og samtidig muligheden for læring og kvalitetsudvikling på institutionerne, er minirapporterne, der genereres for hver enkelt ung, udelukkende tænkt som et hjælpeværktøj til at højne processen i forhold til den enkelte unge. Det er således udelukkende institutionerne selv, der har mulighed for at gøre brug af disse minirapporter i forbindelse med arbejdet med den unge, hvad enten det er for at følge arbejdet med den pågældende unge over tid, eller det er for at gå nærmere ind i processen med arbejdet omkring den unge. Læs mere om SIP på www.sip.dk

«**Fordelene er åbenlyse. Det giver overblik, det er visuelt – man behøver ikke sidde og nørkle i spørgsmålene med, hvad han sagde, og hvad han mente. Man kan slå op på sidste side og se det. Det giver umiddelbart indtryk af de unge, hvad de selv har svaret, og hvad kontaktpædagogen har svaret.**»

Medarbejder, den sikrede døgninstitution Søluger

Evaluerings formål

I de sikrede døgninstitutioners evaluering af SIP har det, som nævnt, været hensigten at undersøge anvendelsen af SIP på de sikrede døgninstitutioner. SIP er under implementering på meget forskellige institutioner og disse institutioner har haft frie tøjler til at foretage organiseringen i forbindelse med SIP. Der er mange personalegrupper involveret i SIP, og det kræver en vis logistik at facilitere processen med at udfylde de rette skemaer på de rette tidspunkter og under de rette omstændigheder. Derfor har det været interessant at vide, hvordan de forskellige institutioner har grebet organiseringen an. En specifik redegørelse for netop dette findes udelukkende i den omtale rapport.

Det har ligeledes været vigtigt at vide, hvordan de forskellige institutioner anvender SIP i det daglige. Der er fra starten af udviklingsarbejdet opstillet en række forventninger til, hvilke anvendelsesmuligheder, der er i SIP. I princippet er det tilstrækkeligt, hvis personalet udfylder skemaerne. Men hvis SIP skal være anvendeligt som læringsredskab i det daglige, er det fordelagtigt, at skemaerne anvendes som afsæt for diskussioner, og at de såkaldte hjælpeværktøjer anvendes. Det er derfor væsentligt at vide, hvordan SIP anvendes i det daglige arbejde.

Endelig har det været vigtigt at vide, hvordan personalet på de sikrede døgninstitutioner vurderer det faglige indhold af SIP. Det har været vigtigt at kende deres holdning ud fra en forestilling om, at hvis personalet ikke har mod på arbejdet med SIP, er det yderst svært at implementere programmet.

Inspiration og spredning

Grundene til, at SIP-sekretariatet gerne ville indsamle denne viden, er flere.

- Et ønske om indblik i status på institutionerne – hvordan gør institutionerne, hvad virker og hvad virker mindre godt? Det er værdifuld viden, når institutionerne skal arbejde videre med SIP. De kan blive inspireret af hinandens måder at gøre tingene på, og måske få øje på potentialer og barrierer i deres egen måde at organisere sig og anvende SIP på.
- Spredning af viden. Det er vigtigt for SIP-sekretariatet at få den viden, som institutionerne ligger inde med, når andre SIP-programmer skal implementeres. Dette gælder både viden om organisering og anvendelse, men i lige så høj grad en viden om, om der er elementer i SIP, der er svært tilgængelige.

Metoden

Evalueringen er foretaget ved hjælp af kvalitative interviews på fire ud af de syv institutioner, hvor SIP er igangsat. Udvalgelsen af institutioner er sket ud fra en vurdering af, at der på nuværende tidspunkt er indhentet størst erfaringer med SIP på de fire pågældende institutioner.

Interview-metoden er valgt ud fra et ønske om et detaljeret indblik i, hvordan der bliver arbejdet med SIP, samt hvordan SIP fungerer på institutionerne, frem for eksempelvis en kvantitativ indsigt i, hvor mange af institutionerne, der anvender SIP på bestemte måder, har særlige holdninger m.v.

De sikrede døgninstitutioners status og holdninger

Den faglige relevans af registreringsskemaerne

Interviewpersonerne er i store træk tilfredse med det faglige indhold i spørgsmålene. Personalet synes, spørgsmålene rammer det væsentlige i arbejdet med de unge. Det kommenteres, at alle spørgsmål ikke er lavet for den faglige indsats skyld, men er med i skemaerne for at få oplysninger til statistisk bearbejdning. Udfyldningen af disse spørgsmål opleves dog ikke som generende. For nogle interviewpersoner er det et frustrationsmoment ikke at vide, hvad alle spørgsmål skal bruges til, netop fordi de er meget interesserede i at få resultaterne af en første samlet rapport. Alle interviewpersoner er tilfredse med de skematyper, der er til de bestemte faggrupper, men det kommenteres, at nogle af skemaerne trænger til revision.

« Det er et hjælpemiddel, der giver værdifuld information og giver indirekte forpligtelse til at være opmærksom på en anden måde. »

Medarbejder, Bakkegården

Spørgsmålenes sværhedsgrad

Generelt finder interviewpersonerne det let at svare på spørgsmålene. Spørgsmålene er forståelige, men for nogen kan svarkategorierne være svære, fordi det kan være en vanskelig afvejning, der skal foretages. Flere har før de skulle i gang med SIP haft en forestilling om, at indtastningen var besværlig. I praksis har det dog vist sig at være overskueligt. Der opleves en generel velvilje fra de unge til at medvirke, og der er også en udbredt opfattelse af, at de unge forstår såvel spørgsmål som svarkategorier. De unge kan i nogle tilfælde have problemer med selve spørgsmålsformuleringen, som de får hjælp til at forstå af personalet. Flere unge bliver desuden følelsesmæssigt påvirkede af nogle af de spørgsmål, der går tæt på den unges liv. Men generelt opleves dette ikke som et problem for de unge

«Udfyldningen giver en god dialog, og man lærer den unge bedre at kende. Man kan lave en del observationer, fx om den unge kan fastholdes i det, man er i gang med...»

Medarbejder, den sikrede døgningstitution Sølager

Minirapport

Som nævnt genererer de udfyldte spørgeskemaer en minirapport, der består af forskellige grafiske fremstillinger af nogle af de indtastede resultater i skemaerne. Det er her muligt at sammenligne den unges svar med personalets svar på nogle særlige områder, ligesom det er muligt at sammenligne over tid (fx den unges sociale kompetencer ved indskrivning sammenlignet med den unges sociale kompetencer ved udskrivning). Flere af interviewpersonerne har set på eller anvender de nævnte minirapporter, men næsten ingen anvender på nuværende tidspunkt rapporterne systematisk fx på møder. Alle de interviewpersoner, der har kendskab til rapporterne, synes, de giver et godt overblik, og er et godt udgangspunkt for at se på den unges forløb på institutionen. Langt de fleste har planer om at anvende diagrammerne mere systematisk, når de når længere i implementeringsprocessen. Det vurderes af flere af interviewpersonerne, at rapporterne på sigt kan anvendes som planlægningsredskab.

« Rapporterne er rigtig gode. Det er virkelig et interessant stykke værktøj. Det er godt, at det er visuelt med farver. Man kan med det samme se forskel på, hvad personalet og den unge har svaret. »

Medarbejder, den sikrede døgningstitution Sølager

Læring

Af interviewene fremgår det, at SIP både bidrager til det daglige arbejde og skaber læring. Det sker ikke på et formaliseret grundlag, men snarere tilpasset de enkelte institutioners sammenhænge og i det omfang, medarbejdere selv finder, at SIP kan anvendes. For eksempel peger flere af interviewpersonerne på, at de gennem SIP får en god indsigt i de unges liv. Denne information har desuden betydning for indsatsen for nogle af interviewpersonerne, idet de bruger informationen fra de unge til at se, hvad de skal arbejde med. Udfyldelsen af skemaerne får således en afsmittende effekt på arbejdet, omend det ikke er systematiseret.

SIP bliver ligeledes anvendt af interviewpersonerne til at fokusere på arbejdet med de unge. Hvor en af interviewpersonerne finder, at han i forvejen havde fokus på de emner, som SIP berører, finder en anden interviewperson omvendt, at SIP får ham til at se på de unge på en ny måde ved at besvare spørgsmål vedrørende de unge. Vedkommende bliver således mere opmærksom på de unge i hverdagen.

På en institution anvendes SIP som et ledelsesredskab, da man her kan se effekten af indsatsen over for den enkelte unge. Samtidig anvendes SIP også som dokumentation i forbindelse med udtalelser, ligesom udskrivningsrapporterne tages med på personalemøderne hver 14. dag, hvor de ser på de enkelte unges forløb. Samtidig bliver SIP således også anvendt til at strukturere diskussionerne. Hvor det førhen har været løs snak, har personalet nu noget konkret at tage udgangspunkt i.

«*Det giver mig en fornyet indsigt i, hvad det ér, vi går og gør, for det har vi jo ikke beskrevet nogen steder før. Den giver mig ny indsigt, en anderledes indsigt, for det har skabt et anderledes arbejde.*»

Medarbejder, den sikrede døgninstitution Bakkegården

Tidsforbrug

Forud for implementeringen af SIP har det givet anledning til stor bekymring, om SIP ville være for tidskrævende. Holdningen blandt interviewpersonerne er, at tiden, de anvender på SIP er givet godt ud. Det er ligeledes en generel opfattelse at tiden, der bruges på selve udfyldningen af skemaer er minimal. I det omfang, der bruges meget tid på det, er det i forbindelse med de unges udfyldning. Her kan det tage tid for den unge at udfylde skemaerne, fordi nogle af spørgsmålene kræver drøftelse af problematikker med de unge. Dette opleves som en positiv sidegevinst ved SIP.

Barrierer

Det tager tid at implementere et program som SIP fuldt ud. Det opleves, at arbejdsgangene på en døgninstitution med skiftende vagter kan være en stopklods for udfyldelsen af skemaer i SIP. Det opleves også af enkelte, at medarbejdernes manglende it-færdigheder kan være en barriere. Nogle interviewpersoner anfører, at de mangler en viden om potentialet i SIP. For andre er det et problem, at der ikke følges op på, om personalet udfylder registreringsskemaerne. Det anføres ligeledes af nogle interviewpersoner, at det kan være en svær opgave at involvere hele personalet. Slutteligt er der også praktiske barrierer, såsom et utilstrækkelig it-fundament. Interviewpersonerne benævner det "old-nordisk" og ser frem til en nyere version.

Perspektiv

De adspurgte interviewpersoner har store forventninger til SIP i fremtiden. Interviewpersonerne ser et klart læringsperspektiv i at blive bedre til at anvende SIP som fundament for refleksion. Det nævnes, at SIP er et godt visuelt redskab og en god grobund for diskussion. Et mere håndgribeligt perspektiv er, at SIP ifølge interviewpersonerne kan erstatte nogle af de nuværende ind- og udskrivningsprocedurer. Der fremsættes ligeledes ønsker til bedre it, der kan spille sammen med de it-systemer, som institutionerne i forvejen anvender.

De adspurgte har store forventninger til en samlet rapport over de sikrede døgninstitutioner. Rapporten udarbejdes, når der foreligger et tilstrækkeligt datamateriale. Dertil kommer også forventninger til, hvad en efterfølgende audit kan bringe. Grundlæggende er der optimisme med hensyn til implementeringen og ligeledes en stor forståelse for, at det tager tid, før SIP giver resultater.

«*Vi ved alle sammen godt, at det er vigtigt at kunne dokumentere vores arbejde, hvad det er, vi laver og hvad det er, vi vil. Så det er en stor hjælp.*»

Medarbejder, den sikrede døgninstitution Stevnsholm

